

Kujataamiu

Nutaaq

Uk./Årg. 38 nr. 5

13. marts 2025

www.kujataamiu.gl • mail: kujataamiu@gmail.com

Ass./Foto: Gert Hansen

Angalanissavit tullia Nunatta Angalatsiviiani inniminneruk

- Suliffeqarfitut inniminniinermi attavissaq: erhverv@greenland-travel.gl
- Nammineq akiligassaappat attavissaq: booking@greenland-travel.gl

Bestil din næste rejse hos Greenland Travel

- Erhvervsrejser: erhverv@greenland-travel.gl
- Personlige rejser: booking@greenland-travel.gl

Tlf.: 70 11 07 • www.greenland-travel.gl

STARK

SYDGRØNLANDS FØRENDE TRÆLAST

Kilaapaq Aqqutaa B 982, 3920 Qaqortoq

Telefon 38 37 30

Åbningstider:
Mandag-fredag 7.00-17.00
Lørdag 8.00-12.00
E-mail: oec.qaqortoq@stark.gl

Permagreen Grønland A/S

- Tømrerarbejde
- Glarmester
- Låseservice
- Malerarbejde
- Transport
- VVS-arbejde

Tlf. 64 20 94 - Mobil 52 96 57

e-mail: qaqortoq@permagreen.gl

Mestervej B-1328 • 3920 Qaqortoq

tusass

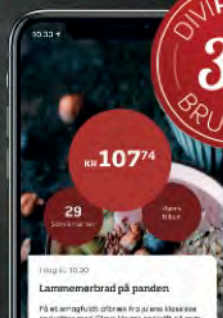
Brugseni app-i atorlugu iluanaarutissarpassuit

Divi Plussi-t katersukkatit takukkit pisinermullu uppersaasatit malinnaavigalugit.

Kæmpe fordele med Brugseni app'en

Se din opsavede Divi Plussi og hold styr på dine kvitteringer.

www.brugseni.gl/app

Kuannersuarni aatsitassarsiorfik Narsami nersutaateqarfimmik pisinissamut piumasaqaatinik isumaqatigiissuteqarnissamut piareersimavoq

– Naaggaarpunga. Aatsitassarsiorfiup Energy Transition Mineralsip piianissamik akuersissuteqalissagaluarpat nersutaateqarfima tuninissaanut isumaqatigiissu-sioreerlunga pi-tutturusunngilanga. Narsami nersutaatik Sofus Frederiksen oqarpoq.

Australiamiut aatsitassarsiornermik ingerlatseqatigiiffiat Energy Transition Minerals – siornatigut Greenland Minerals – børsimi nalunaarummi allappoq Sofus Frederiksenip Narsap eqqaani nersutaateqarfianik 20 millionit koruuninik pisinissamut tunngaviummik akuersissuteqarlutik.

Kuannersuarnili suliniummut akuersissummik pissarsinisaq pisinissamut piumasaqaataavoq.

Isumaqatigiissitsiniarneq eqqartuussivilersuussinerlu Maannakut ingerlatseqatigiiffik isumaqatigiissitsiniartarfimmi eqqartuussivimmilu danskit naalagaaffiat Namminersorlutillu Oqartussat suliassanngortippai, taakku Kuannersuarni suliniummut piianissamik akuersissummik pisinnaatitaallutik isumaqaramik. Ingerlatseqatigiiffiup piianissamut akuersissummik qinnuteqaataa itigartinneqarpoq, uranimik misissuineramik, ujaasineramik piiaanermillu inertequtaasumut inatsimmut 2021-meersumut naapertuutinneginna pissutagalugu.

Aatsitassarsioqatigiiffimmu pituttorsimarusunngitsoq Suliffeqarfiup aqutsisuisa qanittukut Narsami tikeraarnerminni pappiaqqat pisinissamut isumaqatigiissut atsiornissaanut piareersimagaat Sermitsiap paasivaa. Nersutaatililli Sofus Frederiksen isumaqatigiissummik atsiorusunngilang,

taakku piiaanissamut akuersissummik pissarsissanersut nalornissutaammat. – Energy Transition Mineralsimut isumaqatigiissuteqareernissaq piumanngilara. Taakku qaqugu nersutaateqarfiga pisiarerusunneraat naluara, allanillu pisiu-masunik takkuttoqassappat taakkununga turerusunneruara, Sofus Frederiksen Sermitsiamut oqarpoq.

Inuilip nutarterneqarnera

Sofus Frederiksen allamut tuniniaanissamut periarfissaqarpoq, tassami Narsami inuussutissalerinermik ilinniarfik Inuili nutarterneqassaaq.

Tamanna nalunaarusiami juulimi 2024-meersumi atuarneqarsinnaavoq, tassani suleqatigiissitat Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Timersornermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit siulersorneqartut Upernaviarsummi nunalerinermik ilinniarfimmik pilersitsinissamut aningaasat atornagit Narsami Sofus Frederiksenip nunaateqarfianut 52 hektariusumut aningaasaliisoqassasoq kaammattuutigimmasuk, taamaalillunilu Narsami nunalerinermik, imminut pilersornermik piujuartitsinermillu ilinniartitsisoqartalissalluni.

Inuiliulli inuussutissalerinermik ilinniarfiata Upernaviar-suullu qanoq siunissaqarnissaa suli politikikkut aalajangerneqanngilaq.

^{Nutaq}
kujataamiu

Naqiterisoq / Udgives af:

Q-offset

Box 378 • 3920 Qaqortoq

Mob. 49 44 60

e-mail: kujataamiu@gmail.com

www.kujataamiu.gl

Akisussaallumi aaqqissuisoq / Ansvarshavende redaktør:
Ib Benjaminsen

Iloqqarneqarnera naqiterneqarneralu / Tryk og layout:
Q-offset v/Ib Benjaminsen

Tunniussiffissaq kingulleq:

Sidste frist for indlevering:

20. marts 2025

Normu tulleg saqqummissaaq:

Næste nummer udkommer:

27. marts 2025

Aningaasat naleerukkiartornerat tupaallannartooq – ilimagisamit qaffasinnerusoq

Kalaallit Nunaanni inuuniarneq 2024-mi akisunerujusuanngorpoq. Aningaasat naleerukkiartornerat 3,6 procentimik qaffariarpoq, tassa Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit septembarimi missingersuutaannit 1,4 procentimik qaffasinnerulluni.

Aningaasartuutit ataqatigiissaarnissaat 2024-mi ajornaku-soortissimagukku nassuiaatissaqarpoq, Naatsorsueqqissaartarfiup naatsorsuinerata nutaap tamanna takutippaa.

Ingammik nerisassat ineqarnermullu aningaasartuutit qaffakkiartormata atuisunut akit naatsorsorneqarnerat qaffarujussuarpoq.

- Inuussutissat akii 3,6 procentimik qaffassimasut ineqarnermut aningaasartuutit 6,3 procentimik qaffariangaatsiarsimapput, Naatsorsueqqissaartarfik paasissutissiivoq itisiliilunilu:

- Kiassarnermut aningaasartuutit qaffakkiartornerat kiisalu ineqarnermut akiliutit qaffanneqarnerat ineqarnermut akit qaffakkiartornerannut pissutaanerpaapput, taakkua ilaat 2024-mi februaarimi atuutilersut ilaat 2025-mi januaarip aallaqqaataani qaffanneqarput. Qaffaanerit marluk taakku taamaalillutik qaammatit aqqaneq-marluk ingerlanerini pipput, tamannalu akit ineriartornerannut tamakkiisumut annertusaataavoq.

Aatuisunut akit naatsorsorneqarneranni atuisup agguaqatigiissillugu aningaasartuutigisartagai tunngavigineqartartut Naatsorsueqqissaartarfiup erseqqissarpaa.

- Taamaasilluni nioqutissaqarfinni ataasiakkaani akit tamakkerlutik allannguutaat akinut naleqqersuummut tamakkiisumut annertunerusumik sunniuteqarsinnaanngil-

lat, soorlu atuisut ataasiakkaat aamma akit allanngornerat allatut misigisinnaangaat, atuisut namminneq qanoq atuisarneri apeqqutaalluni, Naatsorsueqqissaartarfik naatsorsuiner-mut atatillugu allappoq.

Illumi atortut akii appariartut

Immikkoortoq ataaseq - ineqarnermut atortut aamma angerlarsimaffinnut kiffartuussissutit - kisiartaallutik aningaasat naleerukkiartornerannut 3,1 procentimik appariartitsipput, soorlu pequtinik, atortunik illumilu atortunik pisiner-mut tunngatillugu.

Aningaasat naleerukkiartornerat 2024-mi 3,6 procentiusoq aningaasaqarnermut ilisimatuunit ilimagineqartumit qaffasinnerujussuuvoq.

Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit septembarimi 2024-mi ukiup affaanut nalunaarusiaminni aningaasat naleerukkiartornerat 2,2 procentiussasoq ilimagigamikku uniorpaat, tamannalu „akunnattumik“ qaffaanertut taaneqarpoq.

Orsussap akia appasitsiarneqartooq

Aningaasat naleerukkiartornerat 2024-mi piviusunngorpoq, naak Namminersorlutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffiutaata KNI A/S-ip ukiut siuliini sinneqartoorutit akit appartinneqarnerisigut atuisartunut iluaqutaanissaat aalajangiunneqar-mat ikummatissat akii tamakkiisumik qaffanneqanngikkalu-artut. Tamanna KNI-p nukissiuutit immikkoortortaqarfia-nut ajortumik sunniuteqarlunilu atuisartunut iluaqutaavoq.

Krav til kommende kommunalpolitikere: -Prioritere udviklingen i vores kommune-

af Rainer Permien

En sandfærdig grund for manglende eller utilstrækkelig bevidsthed om kommunens uansvarlige erhvervs- og personalepolitik med handlingens konsekvenser har de ansvarlige politikere eller ledelsen i kommunen aldrig formået at offentlig gøre, men manglende initiativer præger samfundet i overbevisende grad med tiltagende sociale problemer, der dræner kommunekassen.

Årsagens kilde for stigende udgifter på området er ikke tilstrækkeligt undersøgt, men indikerer stigende frustrationer for en fraværende udvikling i samfundet med accelererende klasseforskelle, voksende arbejdsløshed for ungdommen og efterfølgende konsekvenser på rastløshed og usikkerhed for familiernes beståen, samt for samfundets ugenomsigtige fremtid.

Dele af socialforvaltningens opgaver blev overført til anden side, men løser ikke de graverende lokale problemer på området, der kræver under alle omstændigheder en grundig gennemgang af forvaltningens uforsvarlige mangel af sagsbehandlere og problemet med arbejdsmiljøet, hvor årsagen ydermere aldrig blevet klarlagt, men forsøgt skjult for offentligheden af inkompetente ledere i forvaltningen og administrationen!

Hemmelighedskræmmeri og lukkethed, på trods af kommunens intentioner for åbenhed, et udbredt fænomen, der indikerer overskyggende alvorlige problemer med ledelsesansvar i administrationen og forvaltninger.

Kære kommende kommunalpolitikere, jeres videre færden i en ansvarsbevidst politisk verden bør finde sted med åben sind og innovative visioner med prioriteret styrke på udviklingen af samfundet, hvor blikket fæstnes på erhvervet, der

på uforståelig og fornuftstridig vis bliver tilsidesat og ”kunstig” holdt nede på et meget lavt niveau. I sandhedens verden er erhvervet til gavn for samfundet, ved at skabe og styrke kommunen med arbejdspladser og tilførelsen af de hård savnede økonomiske midler!

Forsømmelsen med at udvikle samfundet og sikre befolkningen tilstrækkelig med arbejdspladserne kan betegnes som én af kommunens største brøler, eksekveret af en uansvarlig svag og inkompetente ledelse i Kommune Kujalleq!

Ansvarlige politikere burde ikke færdes med lukkede øjne eller utilstrækkelige kompetencer i det politiske rum, men bør have de nødvendige kvalifikationer, for at kan udføre enhver given opgave med et ansvar i deres nye påtaget hverv i kommunalbestyrelsen. Hvorfor ikke træde i karakter og derved prøver på at dæmpe, eller endda eliminere, den skæve drejning i den flereårige nedadgående økonomiske udvikling i Kommune Kujalleq?

Den nuværende og de forrige borgmestre formåede ikke at lede kommunen, tværtimod er økonomien blevet svækket med ny optaget lån, der belaster råderummet i mange år fremover.

Vælgerne bør sætte lid til de kommunalpolitikere, der med deres personlige kompetencer og troværdighed vil påtage sig forpligtelsen for en genopbygning af vores kommune, hvormed opgaven hviler på deres skulder! Dog kræver opgaven en ansvarsbevidst ledelse og personalet vi kan stole på, der ved hjælp af deres faglige kundskaber og kompetencer, kan støtte politikere i at løse genopbygningen, ved ikke kun at stå til rådighed, men også kan deltager i genopbygningen af kommunen.

Dette forudsætter en eliminering af nepotismen og kammeraterier i alle forvaltninger, hvor der fremover, inden ansættelsen af personalet, skal stilles et krav for deres faglighed med kompetence givende kundskaber til ansøgte stilling, samt en væsentlig større viden i at løfte serviceniveauet til et acceptabelt niveau i alle forvaltninger under kommunen.

Erhvervet er fundamentet i samfundet, der skaber velstand og indtægter til kommunen og burde derfor oppebære en væsentligt større opmærksomhed af de nyvalgte kommunalpolitikere.

Præmisserne skal skarpt ridses op med hovedlinjer for en nødvendig begyndelse af investeringer, der giver en klækkelig afkast for etableringer af nyt erhverv med optimering af arbejdspladser og uddannelser for de kommende generationer, inden kommunen bliver endnu mere affolket med gode uddannede personer, hvilket er stadig et aktuelt emne for alle generationer af borgere i samfundet!

Vi skal se bort fra mangel på lydhørhed og åbenlyse negative interesser med afvisende holdninger i de offentlige institutioner for arbejdsskabsprojekter, men skal derimod se positiv på initiativerne med at øge aktiviteterne for at skabe arbejdspladser og kollektiv hjælp til igangsættere, der kan inspirere udviklingen for fremtidsorienteret nyt erhverv.

En forudsætning for udviklingen af erhvervet er videreudviklingen af infrastrukturen i hele regionen med kvalificerede progressive medarbejdere i kommunens forvaltninger, tilmed politikere og andre associerede virksomheder, der kan forstå symbiosen mellem erhvervsrådet, erhvervet, kommunen og erhvervsudviklingen til gensidig nytte for alle i samfundet.

Dette kræver viljen for investeringer og intentioner for et samarbejde, før en god resultatgivende implementering kan gennemføres tilfredsstillende af kommende fremtidsbetonede visioner for en progressiv udvikling i alle grene af erhvervet i hele Kommune Kujalleq.

Erhvervet blomster i andre byer i Grønland og skaber vækst i kommunen, hvorimod vores erhverv nedprioriteres eller ignoreres for en udvikling i regionen med en anonym erhvervsafdeling i periferien? ISG, som subsidieret og rådgivende partner for kommunen, der netop blev etableret for at stimulere erhvervet, burde i en væsentlig højere grad være en mere aktiv deltager og et bindeled for erhvervet og nye aktører, der indikerer interessen for etablering af nyt eller udvidelsen af et eksisterende erhverv.

Årsagen er sandsynligvis ISG's mangelfuld forståelse af udviklingens vigtighed, kombineret med ineffektiviteten af en ikke eksisterende kontakt til erhvervet og derfor viden på erhvervsområdet. Virksomheder, store eller små, tilfører energi og midler til samfundet og er én af grundpillerne, der konsoliderer og fremmer velstand for borgere i et sundt samfund i kommunen, hvorimod en udsultning af erhvervet, som i dag, resulterer i et fravalg af kommunen med fraflytninger til følge.

For undgår en yderligere reducere af befolkningen, skal vi værne om borgere og virksomheder, hvortil behøves de økonomiske midler, der sendes ude af regionen af offentlige institutioner til indkøb af varer eller andet hos udenbys virksomheder - men hvorfor?

Især vores unge generationer går en broget fremtid i møde uden tilstrækkelig lærdom leveret af en middelmådig grundskole!

Vi bør forbedre elevernes skolegang i grundskolen, der bremser deres fremtidsmuligheder og vende udviklingen, ved at indsatsen øges i et væsentligt større omfang, især med sprogkundskaberne og færdigheder af almen karakter.

Derfor skal hæves niveauet med et større engagement og intensitet i undervisningen, for kan styrke elevernes interesse i basisfagene og for at give dem en mere alsidig og almen viden i ballast for deres fremtidige uddannelser.

Muligheden for en videregående uddannelse uden yderligere opkvalificering af viden burde være et mål for vores yngre generationer, der skal videreføre samfundet!

Derved skal ikke glemmes de svage elever og ældre borgere, der skal hjælpes videre og ikke fortabe sig ved at blive mindre tydelig eller hørbar i samfundet! Vi skal værne om vores ældre borgere og give dem den behørig omsorg efter deres behov.

Nunaqarfiit nalorninartumiittut: Matunissaat periarfissani kingullersaasoq

Asseq allaaserisamut attuumassuteqanngilaq

Piniartut ukiussamut pilisinnaanngitsut. Imaq qangatut sikussaartoq. Inooriaaseq tammalersoq.

Naalakkersuisut silap pissusiata allangornerani ajornarnorsiuataasut akiorumallugit, FN-imiit aningaasarsiumallutik Danmark EU-lu suleqatigisariaqaraat, Kalistat Lund (IA) isumaqarpoq.

Kalistat Lund (IA) nunatsinni angalanermini paasisai ilungersunarput: Silap pissusiata allangoriartornerata kulturikut kingornussavut aarlerinartorsiortippai. Silap pissusiata allangoriartorneranut naleqqussarnissaq oqallisaalissasoq, taassuma neriuutigaa.

- Sermersuaq aakkiartuinanngilaq. Nunatta inui kulturerpullu tamatumingga eqqugaalereeqisut aamma nalunngilarput.

Avatangiisunut - aammali silap pissusianut - tunngasuni naalakkersuisuugallartoq Kalistat Lund (IA) oqarpoq.

Tassami nunarsuaq ataatsimut isigalugu sila kianneruleraangat, Issittumi silap kianneruleriartornera sisamariaataasartoq, ilisimatusaatinik allaaserinnittartoq nersugaasoq, Nature, allappoq. Taamaanneratalu kinguneru maani malunniute-reerput.

Nunarput silap pissusia pillugu Parisimi isumaqatigiissummut siorna juunip 20-ani ilannguppoq. Nunarsuup kiatsikkartornerata annerpaamik 2 gradinut killilersimaarnissaa isumaqatigiissummi tassani anguniagaavoq.

Naalakkersuisuulertussat Naalagaaffiit Peqatigiinnut (FN) ingerlateqqinneqarsinnaasumik silap pissusianut 2030-utin-

nagu iliussissatut pilersaarusiortussaassapput.

Namminersorlutik Oqartussat allaffeqarfissuanni init quleriit arfineq-pingajuanni Kalistat Lund nannumik assilialiarsuup saani issiavoq.

- Qaanaap eqqaani pisarnermisut sikunikuunnginnera, silap pissusiata allangornera pissutigalugu, Qaanaami inuiaat piniarnermik inuussutilittut attassiinnarnissaat ukiamut ajornarsisinneqangajalluinnassaaq, igalaakkut Nuuk qimerloorjuujutigalugu Kalistat Lund oqarpoq.

Nunaqarfinni inuunerup siunissami attatiinnarsinnaanissaanut, ilaatigut silap pissusiata allangoriartorneranut naleqqussarnermut suliniutinut 600.000 koruunit 2025-mi aningaasanut inatsimmi immikkoortinneqarput.

Kulturikkulli kingornussatta nunaqarfiillu mikinerusut illersorneqassappata aningaasat naammangitsut, Kalistat Lund isumaqarpoq.

Inuiaqatigiit qanorpiq nalimmassarsinnaanissaannik ilisimasassat suli amigaataapput. Kalistat Lundillu oqallisigisassanngorlugu aallartinniarpaat:

- Naleqqussarnissamut apeqqut oqaluuserisinnaavarput. Nunaqarfiit inuunik nussuittissanngikkutta, qanoq inuiaat piniarnermik inuussutilittut naleqqussarsinnaavagut?

Nunaqarfiit inuunik nussuittisneq periarfissani kingul-lerpaassasoq

Nunanut siuarsagassanut silap pissusiata allangoriartorneranik eqqugaasunut, ukiut tamaasa 300 milliardit dollarsinik

Asseq allaaserisamut attuumassuteqanngilaq

nunanit aningaasaateqarnerniit tunniussisoqartarnissaa sior-na akuerineqarpoq.

Nunarpulli Danmarkip ataani FN-imut atammat aningaasa-nik tunisisoqarsinnaanngilaq.

Soorlu KNR-ip allaatigereeraa, silap pissusiata allangoriar-tornera pillugu isumaqatigiinniarnissarsuup tullissaani, Is-sittumi nunat inoqqaavinut silap pissusia tunngavigalugu taarsiissuteqartoqarnissaanik naalakkersuisuusimasut, Dan-mark EU-lu suleqatigalugit anguniagaqarniarput.

FN-ilu nunatsinnut aningaasanik tunisissagaluarpas, tunup

sineriaani avannaanilu piniartunut silap pissusianut nale-qqussarnissaannut aningaasanut atugassanut amerliliissuta-assisat, Kalistat Lund isumaqarpoq.

Sulili ajornartoortoqanngikkaluartooq, aningaasaliissutissat nassaarineqapallannissaat pisariaqartoq, naalakkersuisuu-gallartooq erseqqissaavoq.

- Nunatsinnimi pisut sukkangaarmata, allanngoriartuutinul-luunniit tamakkununga naleqqussasinnaanissaq ajomanga-jassinnaavoq.

Aningaasanimmi amerlanerusunik tunniussisoqanngippat, nunaqarfiit matoorartariaqa-lernerinik kinguneqarsinnaa-voq.

Tamannalu Kalistat Lundip ingalassimalluinnartikkusup-paa.

- Periarfissani kingullersaa-voq. Inunnik nussuititsineq inuunermi atukkatigut qanoq kingunerluutaatigigitisarnersooq ilisimaqqissaarparput. Kinguaariit siulliit kisimik eqqugaanaviannigillat.

Taamaammat taamaalius-sannigilagut.

Sydgrønlands El ApS

V/ Per Holm

Alt I El udføres

Per Holm 49 45 19

Jørgen Andreassen 49 46 58

Værksted 64 34 81

E-mail: sydel3920@gmail.com

Postboks 527 • 3920 Qaqortoq

Genåbning af tidligere kommuner vil kræve meromkostning på 350- 680 millioner kroner

12 ud af 17 kommuner står til at få nettounderskud i deres budgetter og vil kræve stigende beskæftigelse i den offentlige sektor, hvis kommunerne vender tilbage til den tidligere kommunalstruktur. Det viser BDO redegørelse

Der venter budgetunderskud i 12 ud af 17 kommunerne, hvis kommuner vender tilbage til de tidligere kommune-strukturer, hvor kun Nuuk, Sisimiut og Ilulissat kan forvente overskud i budgetterne. Graf: BDO-redegørelse over administrative driftsomkostninger ved tilbagevenden til tidligere kommunale strukturer

BDO-redegørelsen, der belyser administrative driftsomkostninger, hvis kommunerne vender tilbage til den gamle kommunalstruktur, blev fremlagt overfor landets borgmestre ved den seneste politiske koordinations gruppemøde, der fandt sted i slutningen af januar.

Redegørelsen viser estimeret driftsudgifter til en ny kommunal struktur, som vil ligge på mellem 5,3 og 5,6 milliarder kroner i 2023 prisniveau, som er udgifter til drift af fagområder, administrative funktioner samt den politiske organisation, og yderligere udgifter til anlæg og finansielle poster, som i 2023 var på 480 millioner kroner i kommunerne.

”De estimeret udgiftsniveau bygger på de realiserede udgifter i 2023, samt et estimeret niveau for merudgifter til løbende drift ved tilbageførsel til den tidligere kommunale struktur. De løbende årlige meromkostninger er opgjort til

mellem 350 og 680 millioner kroner. Det vil medføre en stigende beskæftigelse i den offentlige sektor på mellem 630 og 1.250 årsværk.”

Står der i BDO-redegørelsen.

Borgere skal kende til konsekvenserne

Redegørelsen bliver nødvendig af fremlægge for borgerne, da mange ønsker opdeling af nuværende kommuner, sagde borgmesteren i Qeqqata Kommunia, Malik Berthelsen (S) efter mødet i den politiske koordinationsgruppe bestående af naalakkersuisut og borgmestre.

- Det bliver vigtigt at få redegørelsen fremlagt for borgerne, selvom tilfredshedsundersøgelser viser, at borgerne ønsker at opdele kommunerne, uanset hvad det koster, og uanset om det vil forværre deres forhold.

-Derfor har vi i kommunalbestyrelsen i Qeqqata Kommunia besluttet at afholde en vejledende folkeafstemning om opdeling af kommunen. Men inden da skal borgerne oplyses om konsekvenserne af en ny opdeling, siger Malik Berthelsen.

12 ud af 17 kommuner med underskud i budgetterne

BDO-redegørelsen viser, at kommunernes indtægter kommer fra skatteindtægter, bloktilskuddet og udligning, og at de samlede indtægter er korrigeret opgjort til 5,8 milliarder kroner i 2023. I 2023 fik kommunerne højere skatteindtægter på grund af stigende beskæftigelse og stigende personindkomster, hvor puljen til udligning i 2023 er blevet kor-

rigeret med 119 millioner kroner i 2025.

Men ved at genåbne de gamle kommuner vil de estimerede merudgifter til administration og politiske ledelse give et samlet underskud til den kommunale økonomi på mellem 1 og 3 millioner kroner i 12 ud af 17 kommuner og står til at få et underskud i de kommunale budgetter uanset merudgifterne lander på det estimerede nedre og ovre niveau, som er vist i beregningerne om nettounderskud/overskud på de kommunale budgetter pr. indbygger i 1.000 kroner, som BDO-redegørelsen opstiller.

”Det gælder især de mindre kommuner, der har de største underskud målt per indbygger. Der vurderes således at være behov for både at finde yderligere finansiering til de kommunale opgaver og at tænke i udligningsmodel, der i højere grad end i dag, omfordeler ressourcer til de mindre kommuner, hvis en tilbagevenden realiseres”, lyder det i BDO-redegørelsen.

Svært at tiltrække arbejdskraft

BDO-redegørelsen forklarer de stigende driftsforøgelser med, at der ved en tilbagevenden til den tidligere kommunale struktur vil være otte kommuner med under 2.000 indbyggere, hvor den minimumsbemanding, der er behov for, på kritiske driftsområder som politiske sekretariatsfunktion, økonomi, IT-sikkerhed og meget ved vil betyde, at disse kommuner får betydelige højere udgifter per indbygger end de større kommuner. Merudgifter til den politiske organisation øger også udgifterne.

Borgmestrene i landets fem kommuner mener, at det er vigtigt at borgere bliver oplyst om administrative og økonomiske konsekvenser ved at vende tilbage til tidligere kommuner. Foto: Oline Inuusuttoq Olsen Foto: Oline Inuusuttoq Olsen

Borgmestrene i landets nuværende fem kommuner talte om, hvor svært det er at tiltrække arbejdskraft til de mindre kommuner.

- Vi er kun fem kommuner, og nogle af de kommuner, der også har yderdistrikter, oplever store udfordringer med at tiltrække arbejdskraft til socialområdet, lærere til folkeskolen og mange andre fag, også inden for IT, jura og økonomi.

-Så det er utroligt svært at forestille sig at opdele de nuværende kommuner til endnu flere kommuner. Hvordan skal vi løse problemerne med at tiltrække arbejdskraft? Jeg vil derfor opfordre de kommende kommunalpolitikere til at sætte sig ind i de udfordringer, der er beskrevet i redegørelse, siger borgmester i Kommune Kujalleq, Stine Egede (IA).

Hun ønsker påpasselighed ved at skulle vende tilbage til gamle kommuner, da det i sidste ende vil gå ud over børn, ældre og borgere med handicap og kræver bedre oplysning om konsekvenser ved at opleve kommuner igen.

BDO-redegørelsen beskriver også, at der er en demografisk udvikling, hvor forsørgerbyrden forventes at stige med flere ældre eller ændringer i arbejdsstyrken, der er i beskæftigelse.

Den beskriver, at de kommunale ledere har betydelige bekymringer i forhold til om det er muligt at skaffe den nødvendige arbejdskraft og fastholde medarbejdere til at drifte en ny kommunal organisering, særligt i kritiske centrale administrative funktioner, som IT, løn, HR og økonomi.

Og at de nuværende kommuner vil blive mere sårbare overfor den demografiske udvikling og til og fraflytningsmønstre. Der har de seneste år været en netto fraflytning fra hovedparten af de tidligere kommuner, viser udviklingen i befolkningstallene de seneste 10 år.

Kortere vej til indflydelse

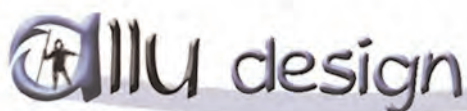
Om gevinster eller risici ved at vende tilbage til de tidligere kommuner, står der desuden, at tilbagevenden til den tidligere struktur vil betyde flere kommunale arbejdspladser og lokalpolitikere i en række byer.

”Hvis det øgede antal medarbejdere omsættes direkte til en stigende beskæftigelse, vil den stige med cirka 2,2 – 4,6 procent, hvilket sammen med øget lokalpolitisk fokus forventes at resultere med mere aktivitet. Der vurderes også at kunne skabe en oplevelse af kortere vej til handling på lokalt behov og ønsker, hvor de enkelte kommuner i højere grad kan udvikle sig ud fra lokale værdier og strategier”.

Jens Ole Nathanielsen (IA), der deltog ved politisk koordinationsgruppe møde, siger, at borgere i Avannata Kommunia har behov for øget medindflydelse, da for eksempel borgere i Qaanaaq har 1.000 kilometer til borgmesteren i Ilulissat.

- Borgerne ønsker større medindflydelse, og det mærker vi tydeligt i en storkommune, hvor afstanden fra Ilulissat til Qaanaaq er 1000 kilometer. Her er det vigtigt at øge lokal medindflydelse og beslutningskompetence. Det geografiske mandat kan miste sin værdi, hvis en folkevalgt flytter til en anden by.

- Derfor er det vigtigt at tage en politisk diskussion om en løsning, der kan bevare det geografiske mandat. Til det kommende kommunalvalg bør der være større fokus på borgernes medindflydelse i den nye kommunestruktur, siger Jens Ole Nathanielsen.

Sydgrønlands designbureau

info@allu.gl --- www.allu.gl

Truede bygder: En lukning er sidste udvej

Billedet af ingen relation til artiklen

Fangere kan ikke opbygge forråd til vinteren. Isen lægger sig ikke som den plejer. Kulturen er truet. Hvis bygder ikke skal lukke, skal naalakkersuisut samarbejde med Danmark og EU om at få FN til at donere penge til Grønland, mener Kalistat Lund (IA).

Kalistat Lund (IA) har rejst rundt på kysten, og meldingen er dystert: Klimaforandringerne er allerede ved at ødelægge den grønlandske kulturarv. Nu håber han at starte en debat om klimatilpasning.

- Det er ikke bare Indlandsisen, der smelter. Vi ved også, at lokalbefolkningen og vores kultur bliver ramt meget hårdt allerede.

Sådan siger Kalistat Lund (IA), fungerende naalakkersuisoq for miljø - men også klima.

For når gennemsnitstemperaturen stiger i verden, så stiger den fire gange så hurtigt i Arktis, ifølge et studie i det anerkendte videnskabsblad Nature - og konsekvenserne er her allerede.

- På grund af ændringerne bliver Qaanaaq eksistens som fangersamfund næsten umuliggjort i efteråret, fordi den faste is i området ikke lægger til, hvor den plejer, fortæller Kalistat Lund, mens han kigger ud af vinduet over Nuuk.

På finansloven for 2025 blev der afsat 600.000 kroner, som blandt andet skal gå til pilotprojekter for klimatilpasning, så

OLIECOMPAGNIET ApS

Telefon 64 21 80 • Mail: ph@olie.gl

Åbningstider

Mandag - Fredag 08.00 - 16.00

Lørdag 08.00 - 13.00

Søndag LUKKET

Derefter betjening via automat

Orsersuinerit ulluinnarni pisarpoq nal. 08.00 - 16.00 akornanni.
Illoq orsernissaanut inniminniineq ulloq ataaseq sioqqullugu pisassaaq.

Udbringning sker i alle hverdage mellem 08.00 - 16.00.
Bestilling til udbringning skal ske en dag i forvejen.

Billedet har ingen reæation til artiklen

livet i bygderne kan overleve i fremtiden.

Men pengene er ikke nok, hvis kulturarven og de små bygder skal reddes, mener Kalistat Lund.

Og der mangler stadig viden om helt præcist, hvordan samfundene skal tilpasse sig. Dét er en debat, Kalistat Lund gerne vil starte:

- Tilpasningsspørgsmålet er noget, vi skal snakke om. Hvordan kan vi tilpasse fra et fangersamfund, så folk ikke skal flytte?

Flytning af bygder sidste udvej

Sidste år blev der vedtaget, at de rige lande har som mål at sende 300 milliarder dollars årligt til udviklingslande, der

rammes af klimaforandringer.

Men da Grønland hører under Danmark i FN, er pengeposen lukket.

Som KNR tidligere har skrevet, ville forrige naalakkersuisut samarbejde Danmark og EU om at gå til kamp for klimaerstatning til oprindelige folk i Arktis til næste klimatopmøde til november.

Og hvis FN sender en pose klima-penge Grønlands vej, så mener Kalistat Lund, at de penge skal bruges på at udvide puljen til klimatilpasning for fangerne i nord og på østkysten.

Selvom svarende på krisen ikke er her endnu, understreger den fungerende naalakkersuisoq, at det er med at skynde sig med at finde dem.

- Tingene går så hurtigt her i landet, at det er lige før, man ikke kan tilpasse sig til de ændringer. For hvis ikke, der kommer flere penge, kan den ultimative konsekvens være, at bygder må lukke.

Og det vil Kalistat Lund for alt i verden undgå.

- Det er sidste udvej. Vi kender alt for godt til, hvor meget det skader socialt og menneskeligt at flytte folk. Det er ikke bare den første generation, der bliver berørt. Så det skal vi ikke gøre.

Kommunitoqqanik ammaaqqin- neq 350-680 millionit koruuninik aningaasartuutaanerussasoq

Kommunini 17-iusuni 12-it missingersuutiminni amigartooruteqassasut naatsorsuutigineqarpoq, kommunilul siusinnerusukkut aqqissuussaannermut uteqqissagaluarnik pisortat suliffeqarfiini amerlanerusunik suliffisaqartitsinissaq pisariaqartissavaat. BDO-p nassuiaataani tamanna erserpoq

Kommunit kommunitut aqqissuussaannermut siornatigit atorneqartumut uterpata kommunini 17-iusunit aqqaneqmarluk missingersuutitigit amigartooruteqassapput, taamaallaat Nuuk, Sisimiut Ilulissallu missingersuutitigit sinneqartooruteqarsinnaapput. BDO Nassuiaammit ilusilersugaq BDO Nassuiaammit ilusilersugaq qupp. 6imeersoq

BDO-p nassuiaataa, Siusinnerusukkut kommunit aqqissuussaannerannut uterpata allaffissornikkut ingerlatsinermut aningaasartuutit erseqqissaasoq, januaarip naanerani politikkikkut ataqatigiissaarisut ataatsimiinneranni kingullermi nunami borgmesterinut saqqummiunneqarpoq.

Nassuiaammi kommunit aqqissuussaannerat nutaaq 2023-mi aningaasat nalinginut naleqqiullugit 5,3 aamma 5,6 milliarder koruunit akornanni aningaasartuuteqarfiussasoq naatsorsuutigineqarpoq, aningaasartuutillu tassaapput sulissaqarfiit ingerlanneqarnerannut, allaffissornermut aamma politikkikkut aqqissuussaannermut aningaasartuutit, sanaartornermullu aningaasaqarnermullu aningaasartuutit, taakku 2023-mi kommunini 480 millionit koruuniupput.

”Aningaasartuutit qaffasissusaat missiliunneqartoq 2023-mi aningaasartuutit piviusunngortitat aallaavigaat, kiisalu siusinnerusukkut kommunit aqqissugaanerannut uteqqinnermi aningaasartuutit ingerlaavartunut aningaasartuutaanerusut qaffasissusaannik missiliuussineq. Ukiumut aningaasartuutaanerusut ingerlaavartut 350 aamma 680 mio. kr.-it missa-

annut naatsorsorneqarput. Tamanna pisortanut immikkootumi sulisoqarnerup qaffannera ukiumut sularisinnaasat 630-t aamma 1.250-inut naatsorsorneqarnerannik kinguneqassaaq.”

BDO-p nassuiaataani allassimavoq.

Innuttaasut kinguneri ilisimassavaat

Inuppasuit kommunit avinneqarnissaat kissaatigimmassuk nassuiaat innuttaasunut saqqummiunneqartariaqassaaq, Qeqqata Kommuniani borgmesteri Malik Berthelsen (S) politikkikkut ataqatigiissaarisut naalakkersuisunit borgmesterinillu ilaasortallit ataatsimiinnerisa kingorna oqarpoq. - Nalunaarusiap innuttaasunut saqqummiunnissaa pingaartuuvoq, naak naammagisimaarinninnermik misissuinerit takutikkaluaraat innuttaasorpasuit kommunit avikkusukkaat, qanorluunniit akeqaraluarpat, pissutsillu atugaat ajorseriarlutik.

Taamaattumik Qeqqata Kommuniani kommunalbestyrelse-mi aalajangerpugut kommunit avinneqarnissaat pillugu tikkuussisussamik innuttaasunik taasitsiniarluta. Tamannali pitinnagu nutaamik avitsinerup kingunerisassai pillugit innuttaasut qaammarsarneqassapput, Malik Berthelsen oqarpoq

Kommunini 17-iusuni 12-it missingersuutiminni amigartooruteqassasut

Kommunit isertitaat akileraartarnermiit ilaatigullu ataatsimut tapiissutiniit naligiissaarinnermiillu isertitaasut BDO-p nassuiaataani erserpoq, isertitallu katinneri 2023-mi 5,8 milliard koruuniusut naatsorsorneqarsimavoq. Kommunit sulisoqarnerulernerannik aningaasarsiaqarnerulernerannillu pissuteqartumik 2023-mi akileraarutitigit isertitaqarnerusimapput, 2023-milu naligiissaarinnermut aningaasat 2025-mi

119 million koruuninik iluarsiiiffineqarput.

Kommunitoqqalli ammaqinnee qarpata kommunini 17-iusu- ni aqqaneq-marlunni allaffissornermi politikikkuk aqutsi- nermilu aningaasartuutit qaffasinnerusut kommunit anin- gaasaqarnerannut 1 aamma 3 millionit koruunit akornanni amigartooruteqalersitsissapput, kommunillu missingersuu- taanni amigartooruteqalersitsissapput, aningaasartuutit qaf- fasinnerusut annikinnerpaaffianni qaffasinnerpaaffiannilu inississagaluarpataluunniit, soorlu BDO-p nalunaarusiaani kommunit missingersuutaanni inummot ataatsimut amigar- toorutit/sinneqartoorutit 1.000 koruunit naatsorsorneqarne- ranni takuneqarsinnaasoq.

”Pingaartumik kommuninut minnerusunut innuttaasumut ataatsimut annertunerpaamik amigartooruteqartussaapput. Taamaallunni kommunit suliaasaannut aningaasaliinermik allanik nassaartoqarnissaanik pisariaqartitsisoqassaaq aamma uteqqinnissaq pivusunngortinneqassappat, ullumik- kumiit naligiissaarinnermik ilusiliinermik kommuninut min- nerusunut annertunerusumik isumalluutininik agguaaqqe- qinnermik eqqarsartoqartariaqassalluni.”, BDO-p nassuiaataani allassimavoq.

Sulisussarsiorneq ajornakusoortoq

Aningaasartuutit qaffannerat annertoq ilaatigut siusinneru- sukku kommunit aqqissugaanerannut uteqqinnermi kom- munit arfineq-pingasut 2000-t inorlugit innuttaasoqartussa- nerat, suliaasaqarfii pingaaruteqarlunnartut soorlu politik- kikkuk allattoqarneq, aningaasaqarneq, sulisoqarnermut aqutsineq, IT-imik isumannaallisaaneq il.il. sulisoqarnikkut minnerpaaffianiittussamut pisariaqartitsineq pissutaavoq, kommuninummi annernut sanilliullugit kommunit taakkua innuttaasumut ataatsimut aningaasartuutaat annertunerun- saanik kinguneqartussaasoq BDO-p nassuiaataani ilanngul- lugu nassuiaatigineqarpoq.

Innuttaasut kommunitoqqaminnut uternerup allaffissorner- mut aningaasaqarnermullu qanoq kinguneqarsinnaaneramik ilisimatinneqarnissaat pingaaruteqartoq nunatsinni kommu- nini tallimaasuni borgmesterit isumaqarput.

Kommunini maannakkut tallimaasuni borgmesterit kommu- ninut mikinerusunut sulisussarsiorneq qanoq ajornakuso- ortigisoq oqaluuseraat.

- Kommunit tallimaannaavugut, kommunillu ilaasa aamma avinngasussimasortaqartut isumaginninnermi, ilinniartitsi- nermi allanilu sulisussanik ilungersunartorsiorneq misigaat, aamma IT-p, inatsisilerinerup aningaasaqarnerullu iluani.
- Taamaattumik takorlooruminaatsupilussuavoq maannak- kut kommunit suli amerlinissaat. Sulisussaqarniarnermik ajornartorsiutit qanoq aqqissavavut?

Kommunalbestyrelsinngorumaartussat kajumissaarusuppak- ka nalunaarusiami ilungersunartunik paasiniaannissaat, Kommune Kujallermi borgmesteri Stine Egede (IA) oqar- poq.

Kommunitoqqamut uternissaq meeqqanut, utoqqarnut innuttaasunullu innarluutilinnut sunniuteqassammat mianer- suutigisariaqartoq kissaatigaa, kommunillu sionatigut aq- qissuusaanerisa uterteqqinneqassagaluarpata kingunerusi-

naasut pillugit pitsaanerusumik paasissutissiinnissaq aamma piumasaraa.

Inuiaqatigiit ineriartornerat pissutigalugu utoqqaliartortillu- ni suliffeqartulluunniit allanngoriartortillugit pilersuinis- samut nammatassat annertusiartuinnarnissaat ilimagineqar- toq BDO-p nalunaarusiaani aamma allassimavoq.

Kommunimi aqqissuusaaneramik nutaamik ingerlatsinis- samut pisariaqartumik sulisussanik pissarsisinnaanermit atattillugu, pingaartumik allaffissornermik qitiusumik atuuf- fiit pingaaruteqarlunnartut eqqarsaatigalugit, soorlu IT, akissarsiat, sulisoqarnermut aqutsineq aamma aningaasaqar- nermi/naatsorsuinermit atuuffiit pillugit kommunit aqutsisui annertuumik ernumassuteqartut allaaserisami allassimavoq. Maannalu kommuniusut Inuiaqatigiit agguataarnerisa ineri- artornerannut aamma takkussuullutik qimagussuullutillu nuuttarnermut kommunit mianernerulissapput.

Kommunini inuiaqatigiit agguataarnerisa ineriartorneranni annertuumik assigiinngissuteqartoq ukiut qulit kingulliit inuit amerlassusaata ineriartorneranni takuneqarsinnaavoq.

Sunniuteqarnerulernissamut aqqut naannerusoq

Aammattaq kommunitoqqamut uternerup iluaqutissartai navianartaalu pillugit sionatigut aqqissuusaanermit uter- nerup illoqarfanni arlalinni kommunini suliffiit amerlaneru- lernissaat politikkerillu amerlanerulernissaat kingunerissa- gaa allassimavoq.

”Sulisut amerlineri sulisussaqarnerup qaffanneranut toqqa- annartumik allanngortillugit naatsorsorneqarpata, sulisoqar- neq 2,2 aamma 4,6 procentinik qaffassaaq, najukkamilu politikikkuk ukkataqarnerulernermut peqatigalugu sammi- sassat amerlinerannik kinguneqassasoq naatsorsuutigineqar- poq. Najukkami pisariaqartitat kissaatillu eqqarsaatigalugit iliuuseqarnissamut aqqut naannerulissasoq aamma naliliiffi- gineqarpoq, kommunit ataasiakkaat najukkami naleqartitat periusiallu aallaavigalugit annertunerusumik ineriartorsin- naalissallutik”.

Assersuutigalugu Qaanaami innuttaasut Ilulissani borgme- sterimut 1.000 kilometerisut ungasitsigisumiimmata Avannaata Kommuniani innuttaasut sunniuteqarnerulerta- riaqartut Jens Ole Nathanielsen (IA), politikikkuk ataqati- giissaarisut ataatsimiinneranni peqataasoq, oqarpoq.

- Innuttaasut sunniuteqaqataanerorusupput, tamannalu kom- munerujussuarmi ersarissumik misigisarparput, Ilulissaniit Qaanaamut 1000 kilometerinik isorartutigimmat. Matumani najukkamik sunniuteqaqataanerup aalajangiinnaassutsillu annertusinissaa pingaartuuvuq. Sumiiffimmi qinigaaneq naleerussinnaavoq qinigaq aalajangerpat illoqarfimmut alla- mut nuunniarluni.

-Taamaattumik aqqiissutissanik naalackersuinnikkut oqal- linnissaq pingaartuuvuq sumiiffimmi qinigaatitaqarnerup attatiinnarnissaanut. Kommuninut qinersinissami kommunit nutaamik aqqiissuteqqinneranni innuttaasut sunniuteqaqata- anissaat annertuneramik sammeneqartariaqarpoq, Jens Ole Nathanielsen oqarpoq.

Kuannersuit-selskab klar med betinget købsaftale af kvægfarm i Narsaq

– Jeg har sagt nej. Jeg vil ikke binde mig til en forhåndsftale om at skulle sælge min farm til råstofselskabet Energy Transition Minerals under forudsætning af, at de får en udvindingstilladelse. Sådan siger ejer af kvægfarmen i Narsaq, Sofus Frederiksen.

Sofus Frederiksens kvægfarm ligger lidt uden for Narsaq på stien op til Kuannersuit. Råstofselskabet Energy Transition Minerals skriver i en aktuel børsmeddelelse, at de har principgodkendt et køb af Sofus Frederiksens farm og 52 hektarer jorde for 20 millioner kroner. Købet er dog betinget af, at selskabet får en udnyttelsestilladelse til deres projekt i Kuannersuit.

Det australske råstofselskab Energy Transition Minerals – tidligere Greenland Minerals – skriver i en aktuel børsmeddelelse, at de har principgodkendt et køb af Sofus Frederiksens kvægfarm i udkanten af Narsaq for 20 millioner kroner. Købet er dog betinget af, at de får en udnyttelsestilladelse til deres projekt i Kuannersuit.

Voldgiftssag og retssag

Aktuelt kører selskabet både en voldgiftssag og en retssag mod både den danske stat og selvstyret fordi de mener, at

de har retskrav på at få meddelt en udnyttelsestilladelse til projektet i Kuannersuit. Selskabet har fået afslag på deres ansøgning om udnyttelsestilladelse med henvisning til, at projektet ikke lever op til loven fra 2021, der forbyder forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran.

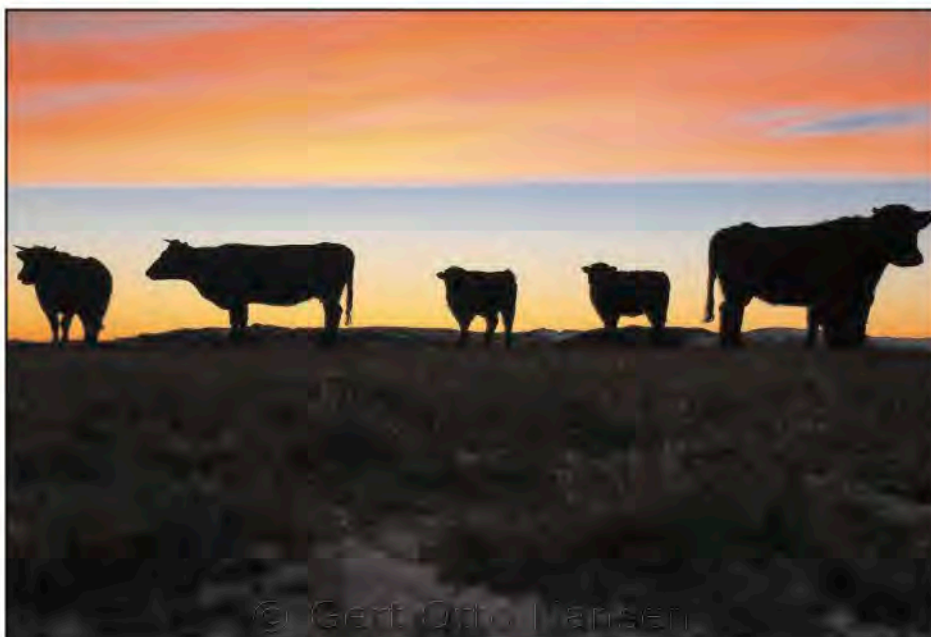
Vil ikke binde sig til råstofselskab

Ifølge Sermitsiaqs oplysninger havde selskabets ledelse papirerne med den betingede købsaftale klar til underskrift, da de for nylig var på besøg i Narsaq. Ejeren af farmen Sofus Frederiksen ønskede dog ikke at skrive under på forhåndsftalen, da der er stor uvished om, hvorvidt selskabet overhovedet får en udnyttelsestilladelse.

– Jeg vil ikke binde mig til en forhåndsftale med Energy Transition Minerals. Jeg ved jo ikke, hvornår selskabet vil kunne købe farmen, og hvis der nu kommer andre købere inden da, så vil jeg hellere sælge til dem, siger Sofus Frederiksen til Sermitsiaq.

Modernisering af Inuili

Der er faktisk også en anden salgsmulighed for Sofus Frederiksen, for levnedsmiddelskolen Inuili i Narsaq står foran en modernisering.

Det fremgår af en redegørelse fra juli 2024, hvor en arbejdsgruppe under ledelse af departementet for uddannelse, kultur, idræt og kirke har anbefalet, at man i stedet for at bruge midler på at etablere en landbrugsskole i Upernaviarsuk, investerer i Sofus Frederiksens farm og 52 hektarer jord i Narsaq og på den måde samler undervisning i landbrug, selvforsyning og bæredygtighed i Narsaq.

Der er dog endnu ikke truffet politisk beslutning om levnedsmiddelskolen Inuili og forsøgsstationen Upernaviarsuks fremtid.

Inflationen overrasker - blev langt højere end forudset

Det blev i 2024 langt dyrere at leve i Grønland. Inflationen tog et stort spring opad og landede på en stigning på 3,6 procent, hvilket er 1,4 procent højere, end hvad Økonomisk Råd skønnede tilbage i september.

Hvis man i 2024 havde svært ved at få husholdningsbudgettet til at hænge sammen er der en forklaring, viser en dugfrisk opgørelse fra Grønlands Statistik.

Prisstigninger på især fødevarer og boligudgifter sendte det såkaldte forbrugerpristal op i nye højder.

- Fødevarerpriserne steg med 3,6 pct., mens boligudgifterne oplevede en markant stigning på 6,3 pct., oplyser Grønlands Statistik og uddyber:

- Prisudviklingen inden for bolig skyldes særligt højere udgifter til opvarmning samt effekten af huslejestigninger, hvoraf nogle trådte i kraft i februar 2024, mens andre steg pr. 1. januar 2025. Dermed falder begge stigninger inden for samme 12-måneders periode, hvilket har forstærket den samlede prisudvikling.

Statistikkontoret pointerer, at forbrugerprisindekset beregnes ud fra en gennemsnitlig forbrugers udgiftsmønster.

- Det betyder, at ikke alle forbrugere oplever prisændringerne på samme måde, da det afhænger af deres individuelle forbrug, skriver Grønlands Statistik i tilknytning til opgørelsen.

Prisfald på boligudstyr

En enkelt kategori - boligudstyr og husholdningstjenester - trak som den eneste inflationen nedad med prisfald på 3,1 procent, som dækker over eksempelvis møbler, husholdningsapparater og boligtilbehør.

Inflationen for 2024 blev langt højere end forudset tilbage i september af Økonomisk Råd.

Her skød økonomerne langt forbi skiven, da man i sin 2. halvårsrapport fremlagde en prognose over inflationen på 2,2 procent for 2024.

Kunstigt lave brændstofpriser

Den høje inflation for 2024 blev en realitet på trods af, at det selvstyrejede selskab KNI A/S ikke hævdede brændstofpriserne fuldt ud, da det blev besluttet at overskuddet fra tidligere år skulle komme forbrugerne til gode med lavere priser. Et forhold der påvirker KNIs energidivision negativt, men som er kommet forbrugerne til gode.

UNILLATSIARNEQ • PAUSE • UNILLATSIARNEQ

8			1			7	3	
6			2	3	4		1	5
		3		8	6			
5			3		2	4		
				4				
		2	9		1			3
			8	5		9		
7	1		4	2	9			8
	4	8			3			7

	7	8		4	3		2	
		1						
6	2				8	1	3	
				2				8
	5	7				3	1	
9				3				
	9	4	8				5	3
						4		
	1		4	7		8	9	

	6		8	9				7
		9	2			1	3	
2			1				9	
		4			8		1	
	8		4			3		
	3				1			4
	1	2			5	6		
6				4	7			5

							1	
2		7	3	4				
3					1	7	2	8
5	4			2				6
			4					
	7	2	9			5		
7			2			8		
				7		4	3	5
	3		1					